

עפ"ת 69490/01/20 - חיים טאיב נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 69490-01-20 טאיב נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופט א' הימן - אב"ד

כבוד השופט י' טופף

כבוד השופט ע' מאור

המערער

חיים טאיב

ע"י ב"כ עו"ד דוד גולן ועו"ד יקיר גולן

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד רות ארז (פמת"א)

פסק - דין

לפנינו ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב- יפו (הכרעת דין מיום 29.4.19 וגזר דין מיום 6.11.19, שניתנו על ידי כב' השופט א' זרזבסקי), על פיו הורשע המערער בעבירה של גרימת מוות ברשלנות ונדון לתשעה חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי, פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 10 שנים ופיצוי למשפחת המנוח בסך של 15,000 ₪.

רקע דיוני

נגד המערער הוגש ביום 7.7.15 כתב אישום המייחס לו עבירה של גרימת מוות ברשלנות לפי סעיף 304 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**") וסעיפים 40 ו-64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א - 1961.

עובדות כתב האישום שביסוד הרשעת המערער הן אלה:

בתאריך 26.10.13 בשעה 07:20 או בסמוך לכך, נהג הנאשם ברכב מסוג יונדאי מ.ר. 21-878-11 (להלן: "**הרכב**") ברחוב הופייך בחולון מכיוון מזרח למערב והתקרב לבית מס' 20 (להלן: "**הכביש**"), אשר בסמוך אליו מסומן על הכביש מעבר חציה להולכי רגל (להלן: "**מעבר החציה**").

על עמוד הנמצא בסמוך למעבר החציה ממוקם תמרור 306 המורה על מתן זכות קדימה להולכי רגל חוצים. כמו כן, מוצב תמרור 707 (צהוב מהבהב) על אי התנועה החוצה את מעבר החציה משמאל לכיוון נסיעת הנאשם.

הכביש הינו עירוני ומחולק לשני נתיבים, המופרדים בקו הפרדה מקווקוו.

באותה העת תנאי הראות בכביש היו טובים, תוואי הדרך נראה היטב, שדה הראיה קדימה בכיוון נסיעת הנאשם היה פתוח ומעבר החציה על התמרורים שבקרבתו נראו היטב ממרחק של 65 מטרים.

באותה השעה חצה במעבר החציה או בסמוך לו מר יעקב כהן, יליד 1933 (להלן: "**המנוח**") מימין לשמאל.

הנאשם לא הבחין במנוח מבעוד מועד ופגע עם חזית רכבו במנוח (להלן: "התאונה").

כתוצאה מהתאונה נפגע המנוח באופן קשה, כשהוא סובל משברים באגן, בצלעות, ודימום מסיבי בראשו. המנוח הובהל לבית חולים איכילוב, שם אושפז. למחרת, חלה החמרה במצבו הנשימתי של המנוח והוא הועבר למחלקת טיפול נמרץ כשהוא מורדם ומונשם. לאחר כשבועיים הועבר המנוח למחלקה פנימית ולאחר מכן לבית חולים שיקומי. במהלך האשפוז חלה החמרה והדרדרות במצבו והוא נפטר ביום 24.3.14.

על פי כתב האישום, התאונה ומותו של המנוח נגרמו כתוצאה ישירה מנהיגתו הרשלנית של הנאשם, שהתבטאה במעשים ובמחדלים הבאים:

א. הנאשם נהג בחוסר זהירות ולא שם ליבו לדרך שלפניו.

ב. הנאשם לא הבחין במנוח עובר לפגיעה, בעוד ששדה הראיה היה פתוח לפניו למרחק של 65 מטרים.

ג. הנאשם לא ציית לתמרורים שהיו מוצגים בדרכו ולא אפשר למנוח לחצות את הכביש בבטחה במעבר החציה או בסמוך לו.

ד. הנאשם לא נתן דעתו למנוח ולא נקט באמצעי זהירות למניעת הפגיעה בו.

המערער כפר בעובדות כתב האישום המבססות אשמה. לפיכך, התקיים בבית משפט קמא הליך הוכחות, בסופו, הורשע המערער בעבירה של גרימת מוות ברשלנות ונגזר דינו.

המערער לא השלים עם תוצאות ההליך הפלילי בעניינו והגיש את הערעור דן בו השיג הן על עצם ההרשעה והן על העונש.

בדיון שהתקיים לפנינו ביום 19.7.20 שמענו את טיעוני באי כוח הצדדים.

הערעור על הכרעת הדין

עיקרי הכרעת הדין

בית משפט קמא ניסח את השאלות שבמוקד הכרעתו כדלקמן: האם מדובר בתאונה נמנעת או בלתי נמנעת והאם יכול היה המערער להבחין במנוח בעת שזה חצה את הכביש במעבר חציה או בסמוך לכך מבעוד מועד?, האם נהג המערער בהתאם לתנאי הכביש בעת שהתקרב למעבר החציה? והאם המנוח נפטר כתוצאה מהתאונה והאם היה בהפסקת הטיפול האנטיביוטי קשר סיבתי למות המנוח?

בית משפט קמא סקר את ראיות התביעה, ואלה עיקריהן:

בוחן התנועה מר בוריס וולפסון (להלן: "**בוחן התנועה**") הגיש דו"ח שסומן ת/1. מממצאי הדו"ח עלה כי ביום התאונה שררו תנאי ראות טובה, השמש הייתה בשעה 2 ביחס לכיוון נסיעת הרכב ולא סנוורה, ניתן היה להבחין במעבר החציה ובמנוח ממרחק של 65 מטרים לפני מעבר החציה, וכי בשחזור של התאונה נמצא שהמנוח חצה סמוך למעבר החציה ומדובר בתאונה נמנעת. מממצאי בדיקה נוספת שערך הבוחן עלה כי הפגיעה במנוח ארעה בתחילת התגובה ולא בסוף הבלימה וזאת לאור הנזקים שנגרמו לרכב והסימנים שהיו עליו וכן קרבת שכיבתו של המנוח לרכב. כמו כן עלה כי למערער שנהג ברכב היה שדה ראייה פתוח לכיוון מעבר החציה במרחק של 65 מטרים וכי בבדיקת זירת התאונה למחרת בתאריך 27.10.13 בשעה 06:23 לפי שעון חורף, כאשר התאונה התרחשה בשעה 07:23 לפי שעון קיץ, זרחה השמש אך לא בעוצמה הגורמת לסנוור ממשי. הבוחן קבע כי מרחק החציה שעבר המנוח באופן שהיה גלוי לעיני המערער הינו 2.2 מטרים מקו כלי הרכב החונים ועד לפגיעה, כי זמן התגובה של המערער היה 1.25 שניות (כולל תוספת של 0.2 שנייה לטובת הנאשם בהתחשב בגילו ובטענה כי סנוור) וכי מהירות המנוח בעת חציית מעבר החציה הייתה 0.8 מטר לשנייה. הבוחן ביצע שחזור של התאונה בתרחישי מהירות של 30, 40 ו- 50 קמ"ש וקבע כי התאונה נמנעת בכל אחד מתרחישי המהירות. באשר למהירות של 40 קמ"ש נמצא איחור בזמן תגובה אפשרי של 0.61 שניות למניעת התאונה ובאשר למהירות של 30 קמ"ש נמצא איחור בזמן תגובה של 0.83 שניות, בהנחה שהמערער היה מגיב בזמן ובולם טרם הפגיעה. הבוחן מצא כי לא הייתה כל בלימה טרם הפגיעה וכי המנוח היה חשוף לעיני המערער למשך זמן של 2.75 שניות ללא תגובה.

ד"ר חן קוגל (להלן: "**המומחה הרפואי מטעם התביעה**"), ערך חוות דעת רפואית ביום 9.4.15 שסומנה ת/22, לפיה קיים קשר סיבתי בין התאונה מיום 16.10.13 לבין פטירת המנוח ביום 24.3.14. על פי חוות הדעת, עד לתאונה תפקד המנוח באופן עצמאי. כתוצאה מהתאונה נגרמו למנוח חבלות קשות ובהמשך התדרדרות נשימתית בגינה הורדם והונשם. לאורך תקופת אשפוזו, סבל המנוח מזיהומים ממקורות שונים בעיקר נשימתיים ומפצע לחץ חמור בעכוז ועל אף שקיבל טיפול אנטיביוטי ממושך ורחב טווח, מצבו המשיך להתדרדר עד לכדי קריסה רב מערכתית ומוות. בחקירתו הנגדית, מסר המומחה כי סיבת המוות של המנוח היא דלקת ריאות שנוצרה כתוצאה מאשפוזו של המנוח בעקבות התאונה וכי מחלת הלב ממנה סבל המנוח לא הייתה גורם פעיל ולא תרמה או החישה את מותו. המומחה הרפואי מטעם התביעה נשאל לגבי העובדה שגופת המנוח לא עברה נתיחה שלאחר המוות, בהינתן החלטת גורמי הרפואה שטיפלו במנוח להפסיק את הטיפול האנטיביוטי. המומחה הרפואי מטעם התביעה השיב כי הנתיחה לא הייתה משנה ממסקנותיו היות והנתיחה הייתה מגלה דלקת ריאות או דלקת בפצעי הלחץ ולא ניתן היה לבדוק רמות של אנטיביוטיקה בדם לאחר המוות. לדבריו, הגם שיתכן כי לולא היה מופסק הטיפול האנטיביוטי המנוח היה ממשיך לחיות, אך העריך כי גורמי הרפואה שטיפלו במנוח הגיעו למסקנה כי כל עוד המנוח יונשם, הוא ימשיך לסבול מזיהומים ריאתיים והטיפול האנטיביוטי יאריך את סבלו.

לאחר מכן, סקר בית משפט קמא את ראיות ההגנה. בתוך כך התייחס בית משפט קמא לגרסאות המערער באשר לשאלות מתי הבחין במנוח והמקום בו פגע במנוח ולטענתו כי סנוור מאור השמש ולא הבחין במנוח בעת שחצה את הכביש.

מטעם ההגנה הוגשה חוות דעת של מר גדי יוסמן (להלן: "**מומחה ההגנה**"), סומנה נ/1. על פי מומחה ההגנה מהירות החציה הייתה 1 מטר לשנייה וקטע החציה היה 2.2 מטרים. מומחה ההגנה חיווה דעתו כי במהירות נסיעה של 30 קמ"ש האיחור בתגובה הוא 0.28 שנייה; במהירות נסיעה של 40 קמ"ש האיחור בתגובה הוא 0.067 שנייה ובמהירות

של 50 קמ"ש מדובר בתאונה בלתי נמנעת.

במענה לשאלה מתי הבחין המערער במנוח והיכן אירעה הפגיעה במנוח, קבע בית משפט קמא כי המערער מסר גרסאות רבות וסותרות הפוגעות באמינותו ומובילות למסקנה כי לא נהג בזהירות המתבקשת.

באשר לטענה כי המערער סונוור מאור השמש, קבע בית משפט קמא כי המערער מסר גרסאות סותרות ואימץ את ממצאי בוחן התנועה מטעם התביעה לפיהם בשחזור שערך עלה כי בשעת הבוקר הרלבנטית השמש עדיין לא הייתה חזקה דיה כדי לגרום למערער סינוור ממשי, בעוד שעל פי גרסתו, הוא הרכיב משקפי שמש והוריד את סוכך השמש.

בית משפט קמא העדיף את דו"ח בוחן התנועה מטעם התביעה על פני ממצאי המומחה מטעם ההגנה, בקבעו כי חוות דעתו של מומחה ההגנה הניחה מהירות חציה של 1 מטר/שנייה בהתבסס על חוזר משטרה 19/96 שעניינו בטווח גילאים שאינו רלבנטי למקרה דנן והתעלמה מגורמים נוספים בעלי השפעה לרבות מצבו הבריאותי של המנוח ומטרת החציה. בית משפט קמא מצא כי בוחן התנועה מטעם התביעה התחשב במאפיינים המיוחדים הידועים של המנוח וקביעתו כי מהירות החציה של המנוח הייתה 0.8 מטר לשנייה מבוססת. כמו כן קיבל בית משפט קמא את מסקנת בוחן התנועה מטעם התביעה כי מהירות הנסיעה של המערער הייתה 30 קמ"ש וכי מדובר במהירות סבירה בנסיבות העניין. בית משפט קמא קיבל גם את מסקנת בוחן התנועה מטעם התביעה כי האיחור בתגובה עומד על 0.83 שניות.

בית משפט קמא קיבל את מסקנת המומחה הרפואי מטעם התביעה וקבע כי זו מוכיחה קשר סיבתי בין מותו של המנוח לבין פגיעתו בתאונה ואשפוזו הממושך בגינה. בית משפט קמא דחה את טענת ההגנה הנסמכת על ת"פ (נצ') 3833/05 **מדינת ישראל נ' מזרחי** (4.9.06) (להלן: "**עניין מזרחי**"), שם צוטט המומחה הרפואי מטעם התביעה כשאמר שאינו יכול לקבוע קשר סיבתי בוודאות גבוהה ללא נתיחת גופה, בקבעו כי הסניגור נמנע מלחקור את המומחה בעניין זה.

בית משפט קמא הפנה לסעיף 309 (1), (4) ו-(5) לחוק העונשין וקבע כי מתקיימת חזקה לקיומו של קשר סיבתי משפטי בין החבלות שנגרמו למנוח כתוצאה מהתאונה לבין מותו, גם אם לא היו אותן חבלות הגורם התכוף שהביא למותו של המנוח.

בית משפט קמא קבע כי מתקיימים יסודות העבירה שבסעיף 304 לחוק העונשין והפנה בעניין זה לע"פ 186/80 **יערי ואח' נ' מדינת ישראל** (21.9.80) וכן לסעיפים 51, 52(3), 52(6) ו-67(א) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961. נקבע כי המערער הפר את חובת הזהירות כנהג כלפי הולך רגל והתרשל בנהיגתו. בתוך כך נקבע כי ממצאי חוות דעת מומחי התנועה מטעם הצדדים באשר למהירות החציה של המנוח ולאחור בזמן התגובה של המערער אינם רלבנטיים לנסיבות המקרה משמדובר בתאונה שאירעה על מעבר חצייה, או למצער בסמוך מאוד למעבר חצייה. בית משפט קמא קבע כי חובת הזהירות החלה על המערער חייבה האטת הרכב עד כדי עצירה כשהראות מוגבלת או בהתקרבו למעבר החציה וכי נסיעה במהירות של 30 קמ"ש בהתאם לנזקים שנגרמו לרכב הרי שנסיעה כזו אינה עומדת ברף שמטיל החוק - נסיעה איטית עד כדי יכולת עצירה של הרכב בכל רגע נתון.

בית משפט קמא קבע כי אין מקום לטענת המערער כי לא הבחין בהולך הרגל הואיל ועל פי ההלכה הפסוקה חובת

הזהירות החלה על נהג כוללת אף את החובה לצפות אפשרות כי הולכי רגל שאינם נראים ירדו אל מעבר החציה. כמו כן נקבע כי שדה הראיה החסום על ידי כלי רכב החונים בצד הכביש הטיל על המערער חובת זהירות מוגברת להאט ולצפות אפשרות להתנהגות רשלנית מצד הולכי רגל "בלתי נראים" ובמיוחד ילדים וקשישים.

על כן קבע בית משפט קמא כי אשמתו של המערער באה מתוך כך שלא האט עד כדי עצירה לפני מעבר החציה על מנת להימנע מפגיעה אפשרית בהולך רגל, וכי במובן זה מדובר היה בתאונה נמנעת ואין רלבנטיות לטענה כי התאונה הייתה נמנעת בפחות משנייה.

בית משפט קמא דחה את בקשת ההגנה להשיב לדוכן העדים, לאחר הגשת הסיכומים, את המומחה הרפואי מטעם התביעה לצורך חקירתו על דברים שצוטטו מפיו בעניין מזרחי שאוזכר לעיל, בקבעו כי **"נראה כי הסניגור מבקש לעשות מקצה שיפורים לחקירתו הנגדית ויודגש כי אין זאת בעקבות תקדים אשר נפסק בתקופת הביניים שבין הגשת הסיכומים לבין הגשת הבקשה אלא בעקבות פסק דין נגיש ושניתן לאתרו כבר מיום 4.9.2006 בשקידה ראויה בשעה שהעד נחקר בחקירה נגדית"**.

טיעוני המערער

המערער טען כי טעה בית משפט קמא בקביעת אחריותו לתאונה ובקביעת הקשר הסיבתי בין התאונה לבין מותו של המנוח.

לטענת המערער מדובר בתאונה שלא יכול היה לצפות ולא יכול היה למנעה. בתוך כך טען המערער כי איחר בתגובתו במשך זמן הנמוך משנייה וכי הפגיעה במנוח אירעה בתוך זמן התגובה. יחד עם זאת, טען המערער כי לא ניתן לסמוך הרשעתו על נתונים שחושבו בדרך מדעית וכי יש להתחשב בכך שההתרחשות בזירת התאונה נעשתה על פי דברים של הערכה. המערער טען כי מהירות הליכתו של המנוח ומסלול הליכתו לא נקבעו באופן ברור בהכרעת הדין וכי בוחן התנועה מטעם המשיבה התעלם מעדויות ביחס לבלימתו של המערער עובר לתאונה.

המערער טען כי טעה בית משפט קמא בהעדפתו את חוות דעתו של בוחן התנועה מטעם המשיבה. לטענת המערער טעה בוחן התנועה מטעם המשיבה כשקבע את מהירות הליכתו של המנוח בהתעלם מגילו וממצבו הבריאותי. כמו כן טען המערער כי בוחן התנועה מטעם המשיבה הציג שתי אפשרויות עובדתיות באשר למהירות נסיעתו של המערער, האחת כי מדובר היה ב- 40-50 קמ"ש והאחרת כי מדובר היה ב- 25-30 קמ"ש, וכי התאונה אירעה בתוך זמן התגובה ובעת הבלימה. נטען כי בוחן התנועה מטעם המשיבה לא קבע את המקום בו התרחשה התאונה וכי מדובר בנתון קריטי הנוגע לחישוב זמן התגובה ולקביעת האחריות לתאונה. נטען כי בוחן התנועה מטעם המשיבה הניח נתונים שונים באשר למקום בו חצה המנוח את הכביש וכי לכך משמעות קריטית לקביעת מרחק הבלימה ומהירות הנסיעה של המערער. נטען כי בוחן התנועה מטעם המשיבה הגיע למסקנה שהמנוח חצה את הכביש בסמוך מאוד למעבר החציה עד סטייה של 4.5 מטרים לפניו ובכך סתר את דבריו בבית המשפט כי אין ביכולתו לקבוע מהיכן חצה הולך הרגל. נטען כי בית משפט קמא לא התייחס בהכרעת דינו לדברים שמסר בוחן התנועה מטעם המשיבה בעדותו לפניו כך כאשר טען כי ביצע

שחזור תאונה לשלושה תרחישים של מהירות כאשר מתוך ת/6 עולה כי ביצע שחזור לשני תרחישים בלבד, מהירות של 30 קמ"ש ו- 50 קמ"ש.

המערער טען כי העובדה שהתאונה אירעה במעבר חציה אינה פוטרת את בית המשפט מלבחון את אשמתו של המערער בשים לב לזמן התגובה. בהקשר זה נטען כי זמן התגובה שקבע בוחן התנועה מטעם המשיבה הוא 1.25 שניות, כי שדה הראייה הרלבנטי הוא 18 מטרים וכי מהירות הליכתו של המנוח היא 0.95 מטר לשנייה, בהתחשב בכך שמדובר היה ביום שבת ותנועת הרכבים הייתה דלילה.

המערער טען כי בוחן התנועה מטעם המשיבה התעלם מעדות נוסעת ברכב שבו נהג המערער, לפיה שמעה חריקת בלמים ורק לאחר מכן פגיעה. לטענת המערער, עדות זו מלמדת כי המערער בלם לפני הפגיעה וסותרת את מסקנתו ההפוכה של בוחן התנועה מטעם המשיבה כי לא הייתה בלימה טרם הפגיעה במנוח, וכי המנוח היה חשוף לעיני המערער במשך זמן של 2.75 שניות, בעת שחצה את הכביש. בהקשר זה נטען גם למחדלי חקירה, היות ולא נגבו עדויות מעדים שהיו במקום.

המערער טען כי ממצאי בוחן התנועה מטעם המשיבה באשר לסנוור אינם נכונים היות והשחזור לא בוצע בזמן התואם את מועד התאונה.

המערער טען כי היה על בית משפט קמא לאמץ את חוות דעת המומחה מטעמו, לפיה איחר בזמן תגובתו בין 0.067-0.28 שניות, וכי מקום בו לא נקבע מיקום החציה, מיקום הפגיעה ומהירות ההליכה, לא ניתן לקבוע ממצאים מוחלטים באשר לאחריותו לתאונה. לטענת המערער, בנסיבות בהן איחר בתגובתו פרק זמן של פחות משנייה, אשר מוכר בפסיקה כפרק זמן שאינו מטיל אחריות ברשלנות, אין לראותו רשלן והוא זכאי ליהנות מן הספק.

המערער טען כי המשיבה לא הוכיחה באילו תנאים הייתה נמנעת התאונה ומה היה ביכולתו לעשות אחרת וכי לא ניתן לקבוע כי פגיעתו במנוח מהווה רשלנות.

בשאלת הקשר הסיבתי בין התאונה לבין מותו של המנוח טען המערער כי הזיהום שהיווה את סיבת המוות מהווה גורם זר מתערב המנתק קשר סיבתי. על כן נטען כי לא הוכח קשר סיבתי בין התאונה לבין המוות מעבר לספק סביר ולא היה מקום לאמץ את חוות דעתו של המומחה הרפואי מטעם המשיבה מקום בו בעניין אחר, בעניין מזרחי, העיד אותו מומחה שלא ניתן לקבוע את סיבת המוות ללא נתיחה שלאחר המוות וכי טווח הטעות נע בין 15% לבין 40%.

המערער טען כי טעה בית משפט קמא בדחותו את הבקשה לזמן פעם נוספת את המומחה הרפואי מטעם התביעה לצורך השלמת חקירתו בשאלת הקשר הסיבתי בין התאונה לבין מותו של המנוח, על יסוד טעמים פרוצדוראליים, תוך שמנע מהמערער למצות חקירה נגדית של העד במטרה להגיע לחקר האמת.

טיעוני המשיבה

לשיטת המשיבה, דין הערעור להידחות.

לטענת המשיבה נכונה מסקנת בית משפט קמא כי מדובר בתאונה נמנעת, בהינתן כי בעת התרחשותה היו תנאי ראות טובים והמקום היה מתומרר, כי לפי גרסת המערער לא ראה הוא את המנוח עד לרגע הפגיעה, כי אין חולק כי מהירות הליכתו של המנוח הייתה איטית והוא חצה את הכביש לפני מעבר החציה, כך שכמעט השלים את חציית הכביש, מבלי שנמצאו סימני בלימה ורכבו של המערער נעצר רק לאחר מעבר החציה.

המשיבה טענה כי לא ייתכן שהמערער סונוור לאורך מרחק של עשרות מטרים, בהינתן תנאי ראות טובה במקום. בהקשר זה הפנתה לתמונה 11 מתוך לוח תצלומים שערך בוחן התנועה מטעמה במסגרת השחזור (סומן ת/9). לטענת המשיבה, גם אם המערער סונוור הרי שהיה עליו לעצור בצד הכביש ולא להמשיך בנסיעתו, כך שזו שקולה לנהיגה בעיניים עצומות.

המשיבה טוענת כי ממצאי בוחן התנועה מטעמה מבוססים על נתונים הלוקחים אף בחשבון מקדמים לטובת המערער.

המשיבה טענה כי בנסיבות בהן אין חולק כי התאונה אירעה במעבר חציה במקום מתומרר, עבר הנטל הטקטי אל המערער להוכיח כי התאונה הייתה בלתי נמנעת, אך הוא לא הצליח להרימו.

המשיבה טענה כי נכונה מסקנת בית משפט קמא כי המערער נהג בניגוד לחובת הזהירות כלפי הולכי רגל "בלתי נראים" והפנתה לפסיקה.

באשר לסוגיית הקשר הסיבתי בין התאונה לבין מותו של המנוח, טענה המשיבה כי המומחה הרפואי מטעמה ביסס בקביעתו את הקשר הסיבתי העובדתי, לפיו אשפוזו של המנוח בעקבות התאונה גרם לזיהומים בגופו שהובילו למותו, כאשר את הקשר הסיבתי המשפטי קבע בית משפט קמא. לטענת המשיבה, חוות הדעת מבוססת על תיקו הרפואי של המנוח אשר הוגש בהסכמה ולפיכך אין מקום לטענת המערער, לפיה היה צורך ביזמון הרופאים שטיפלו במנוח למתן עדות וכי חוות דעתו של המומחה הרפואי מבוססת על עדות שמיעה.

דיון והכרעה

לאחר שעיינו בנימוקי הערעור על הכרעת הדין ושמענו את טיעוני באי כוח הצדדים, הגענו למסקנה כי דין הערעור להידחות. אנו סבורים כי אין מקום להתערב בממצאי בית משפט קמא ובקביעתו את אשמתו של המערער בגרימת מותו של המנוח כתוצאה מנהיגה רשלנית. להלן ננמק מסקנתנו.

עיקר נימוקי הערעור הם, כאמור, נגד הקביעה כי המערער התרשל באופן נהיגתו במקום התאונה ובהתקרבו למעבר החצייה ונגד הקביעה כי מתקיים קשר סיבתי עובדתי ומשפטי בין ההתרשלות לבין מותו של המנוח, דהיינו כי מותו של המנוח נגרם כתוצאה מהחבלות שנחבל בתאונה.

ההכרעה בשאלת אחריותו של המערער לתאונה חייבה קביעת ממצאי עובדה באשר לאופן התרחשות התאונה ולתנאי המקום בעת ההתרחשות. מדובר בתאונה אשר לא נמצא לה תיעוד אובייקטיבי. על נסיבות התרחשותה ניתן היה ללמוד מגרסת המערער, או שמא מגרסאותיו, וכן מחוות דעתו של בוחן התנועה ועדותו, בין היתר, באשר לתנאי המקום, מהירות הנסיעה, מרחק התגובה ועוד.

בית משפט קמא שמע את עדויות המומחים מטעם הצדדים ואת עדות המערער והתרשם מהם באופן ישיר ובלתי אמצעי ומצא לבסס ממצאיו העובדתיים על בסיס חוות דעתו של בוחן התנועה בקבעו כי יש בה כדי להוות בסיס לקביעות העובדתיות הרלבנטיות לעניין. בית משפט קמא קיבל את מסקנות בוחן התנועה מטעם המשיבה כי מהירות הנסיעה של המערער בנסיבות העניין הייתה 30 קמ"ש ומדובר במהירות סבירה, כי המנוח חצה סמוך למעבר החצייה מימין לשמאל, כי מרחק החצייה שעבר המנוח היה 2.2 מטרים מקו כלי הרכב החונים, כי מהירות הליכתו של המנוח בעת חצייתו את הכביש בסמוך למעבר החצייה הייתה 0.8 מטר לשנייה, כי למערער היה שדה ראייה פתוח לכיוון מעבר החצייה במרחק של 65 מטרים, כי המנוח היה חשוף לעיני המערער למשך 2.75 שניות ללא תגובה, וכי לא הייתה כל בלימה טרם הפגיעה במנוח, אשר לא נהדף מהרכב בעת הבלימה אלא נישא עליו.

על פי ממצאי בית משפט קמא, בהעדיפו את ממצאי בוחן התנועה מטעם המשיבה, התאונה אירעה על מעבר החצייה או בסמוך מאוד אליו כאשר המערער לא בלם את רכבו לפני הפגיעה במנוח אלא לאחר הפגיעה בו, ורק בעת שהבחין במנוח כשהוא נישא על מכסה המנוע. ממצאי עובדה אלה על התרחשות הפגיעה במנוח ללא ניסיון בלימה קודם לכך עלו בקנה אחד עם סימני המעכה על מכסה המנוע והשריטות שנמצאו בשמשה הקדמית של הרכב.

בית משפט קמא אימץ את ממצאי בוחן התנועה מטעם המשיבה גם באשר להיתכנות כי המערער סונוור לפני מעבר החצייה ועל כן נמנע בעדו מלהבחין במנוח מבעוד מועד. בוחן התנועה ערך שחזור של התאונה ביום למחרת התרחשותה ומצא כי בשעת התאונה לא הייתה השמש ברמה של סינוור. בוחן התנועה מטעם המשיבה קבע כי גם אם נכונה טענת המערער כי סונוור וכי בהינתן כך עמד לרשותו זמן תגובה של 1.25 שניות ממרחק של 13.88 מטר למניעת התאונה, והוא איחר בזמן התגובה איחור הפחות משנייה, הרי שממצאי זירת התאונה מלמדים כי המערער כלל לא בלם את הרכב לפני הפגיעה במנוח.

אכן וכפי שקבע בית משפט קמא, המערער מסר גרסאות שונות באשר לנסיבות התרחשות התאונה ולנהיגתו עובר להתרחשותה ובזמן התרחשותה. בכך, ומעבר למסקנה בדבר אי מהימנותו של המערער, הרי גרסאותיו יצרו קושי בקביעת ממצאי עובדה על יסוד דבריו.

בחקירתו הראשונה במשטרה, ביום 26.10.13, מסר המערער כי הבחין במנוח לראשונה כשזה היה במרחק של 7

מטרים לפני הרכב, וכי בלם ופגע במנוח בסוף הבלימה. בהמשך מסר כי "יכול להיות" שסונוור על ידי השמש אך גם טען כי השמש סנוורה אותו כל הזמן ובעטיה הרכיב משקפי שמש והוריד את סוכך השמש. בניגוד לגרסתו הראשונה לפיה הבחין המערער במנוח במרחק של 7 מטרים לפני הרכב, מסר המערער, בהמשך חקירתו באותו מועד, כי לא ראה את המנוח מכיוון שסונוור על ידי השמש אך כשראה את המנוח באופן פתאומי, בלם את הרכב. בחקירתו השנייה, ביום למחרת התאונה, 27.10.13, מסר המערער כי במרחק של כ- 10 מטרים לפני מעבר החצייה סונוור על ידי השמש ולא הבחין במנוח חוצה את הכביש. המערער טען באותה חקירה כי אינו זוכר האם המפגש הפתאומי בין הרכב בו נהג לבין המנוח אירע לפני מעבר החצייה, עליו או לאחריו. המערער נחקר בפעם השלישית, ביום 25.3.14, לאחר מות המנוח. אז מסר המערער כי הבחין במנוח פתאום, בנקודה בה סונוור על ידי השמש, כשהמנוח עשה דרכו לכיוון בית הכנסת.

בעדותו בפני בית משפט קמא טען המערער כי דבריו בחקירתו במשטרה הם אמת. המערער טען כי כשהגיע למעבר החצייה האט מכיוון שסונוור על ידי השמש וכשחלף על פני מעבר החצייה הבחין במנוח כשהוא כבר נישא על הרכב. המערער טען כי לא ראה כלל את המנוח, וכשהופנה לדבריו בחקירה במשטרה מסר כי לא ייתכן שאמר אז כי הבחין במנוח במרחק של 7 ו- 10 מטרים כפי שנרשם בהודעותיו. המערער טען כי שאלות חוקרי המשטרה בלבדו אותו, וכי הדברים שמסר מיד לאחר התאונה הם הנכונים.

כידוע, אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בממצאי מהימנות ועובדה שקבעה הערכאה הדיונית על בסיס התרשמותה הבלתי אמצעית מהראיות ומהעדים, אלא רק במקרים חריגים "[...] **בהם נראה כי הערכאה הדיונית שגתה בהערכת המהימנות באופן בולט, התעלמה מנורמים שהיה מקום לייחס להם משקל, או שיש סתירה בולטת בין הגרסה העובדתית עליה השתיתה את הכרעת דינה לבין יתר הראיות, מוצדקת תהיה התערבות ערכאת ערעור בממצאים אלו** [...]" (ע"פ 1645/08 פלוני נ' מדינת ישראל (3.9.09)).

אין אנו מוצאים כי מקרה זה מצדיק התערבות בממצאי עובדה ומהימנות שקבע בית משפט קמא על יסוד התרשמותו הישירה מעדות בוחן התנועה מטעם המשיבה, אשר בחן את זירת התאונה זמן קצר לאחר התרחשותה וערך שחזור של התאונה בנוכחות המערער. אין אנו מוצאים אף להתערב בהחלטת בית משפט קמא שלא לבסס ממצאים עובדתיים על יסוד גרסה בלתי אחידה שהשמיע המערער בהזדמנויות שונות.

כאמור, לערכאה הדיונית מוקנה יתרון דיוני בהתרשמות ישירה מן העדים. יתרון זה אינו מוקנה לנו, כערכאת ערעור. אין אנו סבורים כי מקרה זה מצדיק חריגה מכלל אי ההתערבות לפי שלא נפלה בהערכת בית משפט קמא את העדויות והראיות כל טעות.

אנו דוחים, אפוא, את טענת המערער לפיה היה על בית משפט קמא לסמוך על גרסתו ולקבוע כי סונוור על ידי השמש וכי בלם את הרכב כשהבחין במנוח ולפני שפגע בו, תוך שאיחר בזמן תגובה הפחות משנייה. כאמור, המערער מסר גרסאות שונות ובלתי אחידות בעוד שממצאי בוחן התנועה מטעם המשיבה לפיהם לא ביצע המערער כל בלימה טרם הפגיעה במנוח תאמו ממצאים אובייקטיביים בזירת התאונה.

הסניגור הקדיש את מירב מרצו, בטיעונו לפנינו, לטענה כי הואיל ובוחן התנועה מטעם המשיבה קבע כי האיחור בזמן

התגובה שעמד לרשות המערער הינו פחות משנייה, הרי שדי בכך כדי להקים ספק סביר המצדיק את זיכויו של המערער. אלא שכפי שכבר הוברר אין לנתון זה כל רלוונטיות, שעה שנקבע בבחינת ממצא עובדתי כי המערער בלם את הרכב ולמעשה יצר מצדו תגובה רק **לאחר** שפגע במנוח ולא בתוך זמן התגובה שעמד לרשותו, שהרי לא הבחין במנוח אלא לאחר שפגע בו. בנקודה זו ראוי להבהיר כי חישובי זמן התגובה והאיחור בזמן התגובה שחישב בוחן התנועה מטעם המשיבה נעשו על ידו כשביקש לבחון את גרסת המערער לפיה סונוור ופגע במנוח לאחר בלימה ובסופה, אלא שגרסה זו לא תאמה ממצאים אובייקטיביים בזירת התאונה. לפיכך, לנתון בדבר איחור בזמן תגובה למניעת התאונה אין כל משמעות לנסיבות התאונה דנן. על כן, מקובלות עלינו קביעות בית משפט קמא בעניין זה.

עוד אנו סבורים כי בהינתן השונויות בין גרסאותיו של המערער, אשר על פי חלקן הבחין במנוח מבעוד מועד, טרם שחלף על פני מעבר החציה וטרם הפגיעה במנוח, ועל פי חלקן לא הבחין במנוח אלא באופן פתאומי, לאחר שחלף על מעבר החציה וכשהמנוח נישא על הרכב, ממילא מנוע המערער מלטעון להעדר אחריות על פי גרסה אחת מבין שלל הגרסאות שמסר ולטעון שהיה על בית משפט קמא לאמץ נתון בדבר איחור בזמן תגובה למניעת התאונה, כאשר על פי חלק מגרסאותיו של המערער כלל לא ניסה הוא להימנע מהתאונה.

אנו דוחים את טענת המערער כי בקביעת הממצאים העובדתיים היה על בית משפט קמא להתחשב גם באמרת נוסעת, שנסעה ברכב בו נהג המערער בזמן התאונה, ואשר לפיה שמעה חריקת בלמים ולאחר מכן ראתה את הפגיעה במנוח. מדובר לדידנו בטענה אשר מוטב היה למערער שלא להשמיעה, ולכך מספר נימוקים: ראשית, לו סבור היה המערער כי היה באמרת הנוסעת ברכב לסייע בהגנתו הרי שהיה מזמנה לעדות כעדת הגנה, אך משהוא לא עשה כן, יש להניח שבחר בכך מטעמים השמורים עמו. שנית, בחקירתו ביום 25.3.14 מסר המערער למשטרה, מיוזמתו, כי יחד עמו ברכב נסעה נוסעת, אשר לדבריו "הייתה רדומה באוטו" וכי "היא לא ראתה את התאונה". עוד מסר המערער באותה הזדמנות כי אין הוא מצוי בקשר עם הנוסעת ואין לו את פרטיה. בהמשך אותה חקירה, כשנשאל האם יש לו עדים לתאונה השיב: "לא. הייתי לבד בכביש". מלבד בעיית המהימנות העולה מתוך כך שהמערער טען באותה חקירה ובאותו מועד כי הייתה עמו נוסעת ברכב אך בהמשך מסר כי היה לבד בכביש, הרי משטען כי אין הוא מחזיק בפרטיה של הנוסעת העלומה ומשטען כי זו הייתה רדומה בזמן התאונה ולא ראתה את התאונה, אין לראות באי זימונה לחקירתה משום מחדל חקירה. שלישית, משנמצא כי המערער לא מסר גרסה אחידה באשר לעיתוי הבלימה - האם לפני הפגיעה במנוח או לאחריה, וכאשר בעדותו בפני בית משפט קמא מסר כי הבחין במנוח באופן פתאומי כשהמנוח היה על הרכב, מה נפקא מינה עדותה של נוסעת ברכב, אשר על פי המערער הייתה רדומה בזמן התרחשות התאונה.

אנו דוחים אף את טענת המערער למחדלי חקירה משום שלא נגבו עדויות מעדים שהיו במקום. אין מדובר כלל במחדלי חקירה. בחקירתו מיום 26.10.13 מסר המערער כי לא היו הולכי רגל נוספים בקרבת מקום התאונה וכי רק לאחר התאונה הגיעו אנשים. מדו"ח פעולה מיום 26.10.13 שערך בוחן התנועה עולה כי לאחר שיצאו מתפללים מבית הכנסת הסמוך לזירת התאונה, נשאלו הם האם היו עדים לתאונה ואף אחד מהם לא השיב על כך בחיוב. עולה אפוא כי גם לשיטת המערער וגם לשיטת בוחן התאונה שהגיע למקום לאחר התאונה, לא היו עדים לתאונה. על כן, לא ברור על שום מה מוצא המערער לבסס טענה למחדלי חקירה משום הימנעות המשטרה מלחקור עדי ראיה, כשאף לשיטתו לא היו כאלה.

מקובלת עלינו קביעת בית משפט קמא כי בהינתן תאונה שאירעה על מעבר חצייה או בסמוך אליו הרי שהמסגרת הנורמטיבית לבחינת קיומה של נהיגה רשלנית מצדו של המערער היא מערכת כללי הזהירות המיוחדת המוטלת על נוהג ברכב בהתקרבו למעבר חצייה.

מקובלות עלינו גם מסקנות בית משפט קמא כי בהינתן תנאי הדרך והראות כפי שהוכחו, היה על המערער להאט לפני מעבר החצייה, בו הבחין מבעוד מועד, באופן שיאפשר לו לעצור את הרכב ולמנוע פגיעה במנוח, כשזה נמצא חלק ניכר על מעבר החצייה או בסמוך אליו.

אין חולק כי התאונה ארעה על מעבר חצייה או בסמוך אליו. תאונה המתרחשת לפני מעבר חצייה, על מעבר חצייה או בסמוך אליו, אינה מקימה אחריות מוחלטת על הנוהג ברכב הפוגע, אך בנסיבות אלה יש בעובדה זו כדי להטיל על המערער אחריות מוגברת. תאונה בנסיבות המקרה שלפנינו, מצריכה בחינת התנהגותו של נוהג הרכב הפוגע לפי אמות מידה מיוחדות וייחודיות המחייבות אותו לצפות התנהגות רשלנית מצדם של הולכי רגל רשלניים ולהתאים נהיגתו כך שתבטיח אפשרות עצירה ומניעת תאונה. בהקשר זה הפנה בית משפט קמא כנדרש ובהרחבה לפסיקה ההלכתית בעניין. לא נחזור על כל אלה, אך נצטט מתוך בג"ץ 8150/13 כרסנטי נ' פרקליטות המדינה - המחלקה הפלילית (6.8.14) לשם שלימות הדברים והבהרתם:

"ניתן אפוא להצביע על שני כללים גדולים בכגון דא שאינם סותרים זה את זה. הכלל הראשון הוא כי על נוהג המתקרב למעבר חצייה מוטלת אחריות מוגברת. זהו השטח של הולך הרגל. אכן, גם על הולך הרגל חלים כללים בהגיעו לשטח זה, אך על השולט בכלי בעל-כוח קטלני מוטלת האחריות, הראשונה במעלה, לנהוג בזהירות. אחריות זו כוללת, על-פי הפסיקה, חובה לצפות, במידה זו או אחרת, את האפשרות כי הולך הרגל עלול להתרשל - כך במיוחד כלפי קבוצות אוכלוסיה ממוקדות כגון ילדים וקשישים. כלשון תקנה 52(6) לתקנות התעבורה התשכ"א-1961: "בכפוף לאמור בתקנה 51 חייב נוהג רכב להאיט את מהירות הנסיעה, ובמידת הצורך אף לעצור את רכבו, בכל מקרה שבו צפויה סכנה לעוברי דרך או לרכוש, לרבות רכבו הוא, ובמידה במקרים אלה... (6) בהתקרבו למעבר חצייה". הכלל השני הוא כי האחריות אינה מוחלטת. אין עסקינן באחריות קפידה. העבירה היא גרם מוות ברשלנות. טרם מורשע נאשם בעבירה כזו, על התביעה להוכיח שלשה מרכיבים: התרשלות, גרימת מוות, וקשר סיבתי משפטי ועובדתי ביניהן".

המערער נהג בניגוד לחובת הזהירות החלה עליו באותה דרך. המערער התקרב למעבר חצייה בו הבחין מבעוד מועד, במהירות של 30 קמ"ש, אך התרשל בכך שלא התאים את מהירות נסיעתו לתנאי הדרך. על אף הראות הטובה שאפשרה למערער להבחין במנוח החוצה את הכביש, לבלום ולמנוע את התוצאה הקטלנית, ועל אף האורות המהבהבים שהתריעו למערער על קיומו של מעבר החצייה, לא נתן המערער דעתו על המתרחש בכביש שלפניו, המשיך בנהיגתו ברכב מבלי לקדם את פני הסכנה ובלם את הרכב רק לאחר שפגע במנוח והבחין בו כשהוא נישא על הרכב. בנהיגתו זו נטל המערער סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאה הקטלנית ולא נקט באמצעים שהיה חובה עליו לנקוט על מנת להימנע מפגיעה במנוח. גם אם נניח כי גרסתו של המערער לפיה סונוור על ידי השמש היא אמת, הרי

שבכך יש כדי להטיל עליו חובה כפולה ומכופלת להאט את נסיעתו בהתקרבו למעבר החצייה, לעצור את הרכב לפניו ולמנוע פגיעה בהולך רגל בלתי נראה.

המערער טען כי טעה בית משפט קמא בקביעתו קשר סיבתי בין החבלות מהן סבל המנוח כתוצאה מהתאונה לבין מותו. לטענת המערער, מותו של המנוח נגרם כתוצאה מזיהום והוא בבחינת גורם זר מתערב המנתק קשר סיבתי. אנו דוחים טענות אלה לפי שאנו סבורים כי קביעתו של משפט קמא כי מתקיים קשר סיבתי בין התרשלות המערער וגרימתו את התאונה לבין מותו המאוחר של המנוח בשל זיהום שנגרם למנוח בזמן אשפוזו בעקבות התאונה מושתתת היטב ואין להתערב בה. בית משפט קמא נימק קביעתו זו הן על יסוד עדות המומחה הרפואי מטעם המשיבה שהייתה נאמנה עליו והן על יסוד הוראת סעיף 309 לחוק העונשין המקימה חזקת קשר סיבתי בין פגיעת המנוח בתאונה לבין מותו. נימוקים אלו מקובלים עלינו ואף אנו סבורים כי יש בהם לבסס את הקשר הסיבתי הנדרש להתקיימות העבירה, בבחינת "גורם בלעדיו - אין". מעבר לכך לאחר עיון בעדותו של המומחה הרפואי בבית משפט קמא, בחקירתו הנגדית, אומר הוא באופן נחרץ וחד משמעי כי במקרה זה ברור שניתוח לאחר המוות לא היה בו כדי לערער את הקשר הסיבתי בין המוות לבין הפגיעות עקב התאונה וכך אמר המומחה הרפואי בחקירתו הנגדית (ראו פרוטוקול הדיון מיום 26.4.17, עמ' 62, שורה 14 ואילך):

ש: רגע רגע רגע, אתה לא ניתחת את הגופה, אם היית מנתח את הגופה היית יכול להגיד לנו שעל פי הממצאים שאתה בדקת אתה קובע שהמוות אירע כתוצאה מזיהום נכון? אבל אתה לא עשית את הניתוח,

ת: נכון,

ש: אתה אומר, רופא אחר כתב שהמוות אירע כתוצאה מזיהום נכון?

ת: לא רק זה, הרופא תיאר, הרופאים תיארו ברשומות רפואיות חוזרות ונשנות את המצב הקליני שלו, זה לא שבא מישהו וזרק את המילה זיהום, ואני עכשיו העתקתי את זה מתוך החומר הרפואי ואמרתי טוב. אז יש פה שני דברים, אחד יש פה רופאים שכתבו את זה במפורש, ודבר שני, יש את התיאור של מצבו הקליני, את ההשתלשלות הרפואית שמתארת שוב ושוב זיהומים וחום, ואת המדדים בדם שהם אופייניים לזיהום ואת העובדה שיש לו ליחה, והנשמה גורמת לזה והם נותנים לו אנטיביוטיקה, והוא מחלים וחוזר, ושוב פעם, ומרחיבים את האנטיביוטיקה, ואנטיביוטיקה, כלומר יש תיאור קליני שלם. עכשיו אתה יכול לבוא ולומר העובדות הן לא נכונות, אם העובדות לא נכונות אז אין לי מה להגיד אז ודאי, אם אני מסיק מסקנה על עובדות לא נכונות אז אני (לא ברור), אבל אם העובדות הן נכונות שיש גם קביעה של רופא וגם תיאור קליני של מספר גורמים, מעבדתיים, המצב שלו עצמו, אז אתה לא יכול להגיד אני לא יודע להגיד מה קרה שם. נתיחה לא הייתה עוזרת הרבה במקרה זה, חוץ משהיית רואה את הדלקת בעיניים שלי. אבל זה לא היה עוזר. אם אתה רוצה

לחלוק על עובדות אז אני לא יכול, אני הסתמכתי על עובדות מסוימות, אם העובדות הן לא נכונות אז זה משהו אחר, אז מושכים את הכול. זה לא, לא עניין שלי, אתה פשוט יכול לטעון שהעובדות לא נכונות".

משום הנחרצות בעדותו של המומחה הרפואי, מקובלת עלינו החלטת בית משפט קמא שלא להתיר להגנה להשיבו לדוכן העדים לצורך חקירתו על אודות פשרם של דברים שצוטטו מפיו בעניין אחר אז מסר כי אין הוא יכול לקבוע קשר סיבתי ללא נתיחת גופה. במקרה דנן, גופתו של המנוח לא נותחה, אך בחקירתו הנגדית השיב המומחה הרפואי מטעם המשיבה לשאלה האם נתיחת גופתו של המנוח הייתה משנה את מסקנותיו, תשובותיו ברורות ואין מקום לעמתו עם דברים שאמר במקום אחר, בתיק אחר ובעניין אחר.

אנו סבורים, אפוא, כי הרשעתו של המערער בגרימת מותו של המנוח כתוצאה מנהיגה רשלנית- בדין יסודה.

הערעור על גזר הדין

המערער טען כי בית משפט קמא החמיר בעונשו באופן בלתי מידתי, וכי העונש ההולם צריך לעמוד על תקופה קצרה יותר הן של רכיב המאסר לריצוי בעבודות שירות, הן של רכיב הפסילה והן של גובה הפיצוי. לטענתו יש להקל בעונשו משום גילו המבוגר, העובדה שהוא מחזיק ברישיון נהיגה משנת 1955 ובעברו 15 הרשעות קודמות בלבד והעובדה שהוא מתקיים מהכנסה דלה. בטיעונים בעל פה, טען סנגורו של המערער כי תקופת הפסילה, נוכח גילו של המערער, מהווה למעשה שלילה לצמיתות וכי יש להימנע מעונש מאסר ולהמירו לשל"צ.

המשיבה טענה, מנגד, כי אף דין הערעור על העונש להידחות. לטענת המשיבה, לולא גילו של המנוח וחלוף הזמן, ראוי היה להשית על המערער מאסר בפועל. כמו כן טענה כי אין מקום להפחית את גובה הפיצוי.

נתנו דעתנו לטיעוני המערער ולטיעוני המשיבה ועיינו היטב בגזר הדין. לא מצאנו להתערב במידת העונש, לפי שאנו סבורים כי אין מדובר במקרה החורג לחומרה מרמת הענישה המקובלת והמצדיק התערבות. לשיטתנו, רכיבי עונש המאסר והפסילה הינם עונשים המקלים עם המערער. אין לשכוח כי חיי אדם נקטלו ולו משום רשלנותו של המערער. קטילת חיי אדם בנסיבות המקרה שלפנינו מחייבת תגובה עונשית הולמת. עונש מאסר בעבודות שירות, הוא עונש מקל עם המערער, ואך משום נסיבותיו האישיות לרבות גילו, היה מקום אף להחמיר עמו.

בעניין זה ראוי להביא מדברי בית המשפט העליון ברע"פ 4953/20 זיתאוי נ' מדינת ישראל (4.8.20):

"כאשר הבקשה ממוקדת בחומרת עונשו של המבקש, תינתן רשות הערעור רק במקרים חריגים, בהם ניכרת סטייה משמעותית ממדיניות הענישה הראויה והמקובלת בעבירות דומות, אשר מצדיקים את התערבותו של בית משפט זה ... בית משפט זה עמד פעמים רבות על חשיבות הטלתה של ענישה הכוללת מאסר מאחורי סורג ובריש במקרים בהם נהיגה רשלנית

הביאה לקיפוח חיים ... , ולא מצאתי כי טענת המבקש בדבר הוראת השעה מצדיקה סטייה מכלל זה. הגם שבית המשפט רשאי להורות כי עונש מאסר עד 9 חודשים ירוצה בדרך של עבודות שירות, אין הדבר מחייב להורות כן" (במקרה זה נגזר על הנאשם מאסר בפועל למשך 10 חודשים בגין גרימת מוות ברשלנות עת נהג לאחור במשאית וגרם למותו של אדם).

בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם את חומרת המעשה של גרימת תאונה קטלנית ברשלנות בהתאם למידת הפגיעה הגבוהה בערך של קדושת חיי אדם ולמדיניות הענישה הנוהגת, נע בין 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין 3 שנות מאסר בפועל לצד פסילת רישיון נהיגה לתקופה שבין 3 שנים ועד שנים רבות ועונשים נלווים.

המערער סבור כי היה מקום לסטות ממתחם הענישה ולהשית עליו עונש של "צ בלבד" (בטעות נכתב בהודעת הערעור "להמיר את המאסר בפועל כך שירוצה בעבודות שירות"-נראה כי התכוון לשירות לתועלת הציבור), זאת משום גילו המתקדם (כיום כבן 82 שנים) והנזק שנגרם לו. אלא שנתונים אלה אינם בבחינת שיקולים המצדיקים חריגה ממתחם הענישה ההולמת לקולה, ולא מתקיימים שיקולים כאלה גם לאור נתוניו האחרים של המערער.

בית משפט קמא אימץ בקביעתו לפיה עונש המאסר ירוצה בעבודות שירות את המלצת שירות המבחן, ואנו סבורים כי בכך מתבטא איזון ראוי ומידתי בין נסיבותיו האישיות של המערער לבין האינטרס הציבורי במיצוי הדין עמו.

אין אנו מוצאים טעם להתערב בקביעת בית משפט קמא באשר למשך תקופת הפסילה. המדובר בתקופה של 10 שנים למערער שכבר הגיע לגבורות, אולם העונש הולם את המעשה הקטלני בגינו הורשע.

אנו אף דוחים על הסף את טענת המערער כנגד הפיצוי למשפחת המנוח, לפי שהיה עליו לצרף נציג המשפחה כמשיב לערעור וכך לא עשה. מעבר לכך, הסכום בו חויב המערער אינו גבוה ובשים לב לנסיבות המקרה הוא מידתי ומאוזן, אף אם מצבו הכלכלי אינו מהמשופרים.

נציין בהקשר זה כי-

"[...] הלכה היא כי שיעור הפיצוי שנפסק לטובת נפגע עבירה אינו נקבע בהתחשב ביכולתו הכלכלית של הנאשם ... יתר על כן, אין ערכאת הערעור מתערבת בשיעור הפיצוי שנקבע בערכאה הדיונית, אלא במקרים קיצוניים בלבד" (ע"פ 9882/17 פלוני נ' מדינת ישראל (16.4.19)).

חומרת המעשה שגרם לאובדן חייו של המנוח ולסבל למשפחתו אינו מצדיק הקלה בגובה הפיצוי. לשיטתנו אף ברכיב עונשי זה הקל בית משפט קמא עם המערער, ואין הצדקה להפחתתו.

סוף דבר, הערעור נדחה, על כל רכיביו.

ניתן והודע היום כ"ז בכסלו תשפ"א, 13/12/2020 במעמד המערער, בא כוחו וב"כ המערערות.

עודד מאור, שופט

יוסי טופף, שופט

אברהם הימן, שופט
אב"ד